

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0155/2010

12.5.2010

ДОКЛАД

относно аспекти, свързани с равенството между половете, в контекста на икономическата рецесия и финансовата криза
(2009/2204(INI))

Комисия по правата на жените и равенството между половете

Докладчик: Raül Romeva i Rueda

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	16
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	22

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно аспекти, свързани с равенството между половете, в контекста на икономическата рецесия и финансовата криза
(2009/2204(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид съобщението на Комисията от 3 октомври 2008 г., озаглавено „По-голямо равновесие между професионалния и личния живот: оказване на по-голямо съдействие за съвместяването на професионалния, личния и семейния живот” (COM(2008)0635),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 26 ноември 2008 г., озаглавено „Европейски план за икономическо възстановяване“ (COM(2008)0800),
- като взе предвид съобщението на Комисията за пролетното заседание на Европейския съвет, озаглавено „Движеща сила за възстановяването на Европа“, от 4 март 2009 г. (COM(2009)0114),
- като взе предвид работния документ на Комисията относно консултацията относно бъдещата стратегия „ЕС 2020“ от 24 ноември 2009 г. (COM(2009)0647),
- като взе предвид доклада на Комисията от 3 октомври 2008 г., озаглавен „Осъществяване на целите от Барселона относно детските заведения за деца в предучилищна възраст” (COM(2008)0638),
- като взе предвид доклада на Комисията от 27 февруари 2009 г. относно равенството между жените и мъжете — 2009 г. (COM(2009)0077),
- като взе предвид доклада на Комисията от 18 декември 2008 г. относно равенството между жените и мъжете — 2010 г. (COM(2009)0694),
- като взе предвид съобщението на Комисията от 7 юни 2000 г., озаглавено „Към рамкова стратегия на Общността за равенство между половете (2001—2005 г.)“ (COM(2000)0335), и годишните доклади на Комисията относно равенството между жените и мъжете в Европейския съюз за 2000 г., 2001 г., 2002 г., 2004 г., 2005 г., 2006 г., 2007 г. и 2008 г. (съответно COM(2001)0179, COM(2002)0258, COM(2003)0098, COM(2004)0115, COM(2005)0044, COM(2006)0071, COM(2007)0049 и COM(2008)0010),
- като взе предвид Директива 2006/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. за прилагането на принципа на равните възможности и равното третиране на мъжете и жените в областта на заетостта и професиите (преработена)¹,

¹ ОВ L 204, 26.7.2006 г., стр. 23.

- като взе предвид предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на мъжете и жените, които извършват дейности в качеството на самостоятелно заети лица, и за отмяна на Директива 86/613/ЕИО (СОМ(2008)0636), представено от Комисията на 3 октомври 2008 г.,
- като взе предвид предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 92/85/ЕИО на Съвета за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето по време на работа на бременни работнички и на работнички родилки или кърмачки (СОМ(2008)0637), представено от Комисията на 3 октомври 2008 г.,
- като взе предвид етапа, на който се намира ратификацията на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора (CETS № 197),
- като взе предвид рамката за действие по отношение на равенството между половете, приета от европейските социални партньори на 22 март 2005 г.,
- като взе предвид предложението за препоръка на Съвета на Европа относно въздействието на икономическата и финансова криза върху жените, Документ 11891, 4 май 2009 г.,
- като взе предвид Европейския пакт за равенство между половете, приет от Европейския съвет на 23 и 24 март 2006 г.,
- като взе предвид становището на Консултативния комитет за равни възможности за жените и мъжете относно разликата в заплащането между половете, прието на 22 март 2007 г.,
- като взе предвид своята резолюция от 24 октомври 2006 г. относно имиграцията при жените: ролята и мястото на жените имигранти в Европейския съюз¹,
- като взе предвид своята резолюция от 13 март 2007 г. относно пътна карта за равенство между мъжете и жените 2006-2010 г.²,
- като взе предвид своята резолюция от 3 септември 2008 г. относно равенството между жените и мъжете - 2008 г.³,
- като взе предвид своята резолюция от 18 ноември 2008 г., съдържаща препоръки към Комисията относно прилагането на принципа на еднакво заплащане за мъже и жени⁴,

¹ ОВ С 313Е, 20.12.2006 г., стр. 118.

² ОВ С 301Е, 13.12.2007 г., стр. 56.

³ ОВ С 295Е, 4.12.2009 г., стр. 35.

⁴ ОВ С 16Е, 22.1.2010 г., стр. 21.

- като взе предвид своята резолюция от 6 май 2009 г. относно активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда¹,
 - като взе предвид своята резолюция от 8 октомври 2009 г. относно въздействието на глобалната финансова и икономическа криза върху развиващите се страни и върху сътрудничеството за развитие²,
 - като взе предвид изданието на Евростат „Statistics in Focus“, бр. 53, 2009 г., „Рязко повишаване на безработицата в ЕС“,
 - като взе предвид изданието на Евростат „Statistics in Focus“, бр. 97, 2009 г., „Рецесията в ЕС-27: продължителността и степента на спада варира в различните сектори и държави“,
 - като взе предвид член 48 от своя правилник,
 - като взе предвид доклада на комисията по правата на жените и равенството между половете (A7-0155/2010),
- А. като има предвид, че световната икономика е изправена пред най-тежката рецесия от Голямата депресия насам, със социални последици във и отвъд ЕС; като има предвид, че икономическата и финансова криза в Европа има особено вредно въздействие върху жените – които страдат в по-голяма степен от несигурност на работното място, изложени са на по-голям риск от уволнение и са в по-малка степен защитени от системите за социална защита, като досега на това положение не е било отдадено дължимото внимание от Съвета, Комисията и държавите-членки,
- Б. като има предвид, че първата вълна на кризата засегна най-вече финансовия сектор, както и строителната и автомобилната промишленост, в които са заети предимно мъже, като по този начин привлече повече внимание, но че втората вълна на кризата оказва също толкова негативно въздействие върху сектори, в които са заети предимно жени, като търговията на дребно, услугите и туризма; поради това е необходимо да се обърне внимание на въздействието върху равенството между половете на икономическата и социална криза и на нейното разрешаване в националните и европейските планове за възстановяване,
- В. като има предвид, че водещи икономисти посочват, че кредитната криза, с която започна рецесията, съвсем буквално е причинена от човека; като има предвид, че реакциите на държавно и международно равнище, които не отчитат в достатъчна степен равенството между половете, също се определят предимно от мъже; като има предвид, че е от значение жените, които обичайно имат по-висока образователно-квалификационна степен от мъжете, да бъдат напълно включени в процеса по вземане на решения в областта на политиката, икономиката и финансите, както и при споразуменията със социалните партньори,
- Г. като има предвид, че при неотдавнашни проучвания е установено, че само 5% от

¹ Приети текстове, P6_TA(2009)0371.

² Приети текстове, P6_TA(2009)0029.

лицата с правомощия за вземане на решения във финансовите институции в ЕС са жени и че управителите на централните банки в 27-те държави-членки са без изключение мъже, и като има предвид, че социалните изследвания на пола показват, че жените се справят по различен начин, като избягват рискове и насочват вниманието си към по-дългосрочни перспективи,

- Д. като има предвид, че участието на жените при вземането на решения е важен показател за наличието на равенство между жените и мъжете; като има предвид, че броят на жените на ръководни длъжности в дружества и университети е все още нисък и че броят на жените политици и жените научни изследователи се повишава много бавно,
- Е. като има предвид, че през 2006 г. 59% от завършилите висше образование с отличие са жени, но че делът на жените с докторска степен е едва 43% и е най-нисък на ниво професори, като едва 15% от ръководителите на катедра са жени,
- Ж. като има предвид, че жените надвишават по брой мъжете в стопанските и юридическите факултети и факултетите по управление, но че жените, заемащи отговорни длъжности в предприятията и политическите органи, представляват малцинство; като има предвид, че малко жени имат завършена степен по информационни технологии, инженерни специалности или физика и че жените следователно не са представени в достатъчна степен в частния сектор, който е от първостепенно значение за икономическото възстановяване,
- З. като има предвид, че забавянето на икономическия растеж вероятно ще повлияе повече на жените, отколкото на мъжете; като има предвид, че съществува риск настоящата рецесия да забави напредъка или дори да заличи част от постигнатото, с дългосрочни последици за системите за социална защита, социалното приобщаване и демографските тенденции,
- И. като има предвид, че мерките за равенство между мъжете и жените са били отменени или забавени и че едно възможно бъдещо намаляване на държавните бюджети ще има отрицателни последици върху трудовата заетост на жените и върху насърчаването на равенството между половете; като има предвид, че надлежното прилагане на гореспоменатата Директива 2006/54/ЕО става все по-важно,
- Й. като има предвид, че равенството между половете оказва благоприятно въздействие върху производителността и икономическия растеж и че участието на жените в пазара на труда носи многобройни ползи от социален и икономически характер,
- К. като има предвид, че през изминалите 35 години след прилагането на Директива 75/117/ЕО¹ разликата в заплащането между жените и мъжете в ЕС-27 продължава да бъде много голяма, като през 2010 г. тя достига, като среднестатистическа стойност, 18%, а в някои държави-членки — дори 30%; като има предвид, че тази

¹ Директива 75/117/ЕИО на Съвета от 10 февруари 1975 година за сближаване на законодателствата на държавите-членки относно прилагането на принципа за равно заплащане на мъжете и жените (ОВ L045, 19.2.1975 г., стр.19).

разлика е по-голяма в частния сектор, отколкото в държавния, като отражение на все още съществуващото неравенство на пазара на труда, което на практика засяга предимно жените,

- Л. като има предвид, че икономическата рецесия не следва да се използва като причина за забавяне на напредъка в политиките за съвместяване на професионалния и семейния живот и за съкращения в бюджетите, отпуснати за услуги за полагане на грижи и за прилагане на схемите относно отпуските, което особено засяга достъпа на жените до пазара на труда; като има предвид, че би следвало да се обърне особено внимание на необходимостта от съвместяването на семейните и професионалните задължения в семействата с един родител и в многодетните семейства,
- М. като има предвид, че според Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд жените посвещават тройно повече време от мъжете за грижи за децата, изпълнение на домакински задължения или полагане на грижи за роднини в зависимо положение; като има предвид, че споделянето на семейните и домашни отговорности между мъжете и жените, не на последно място посредством придаването на по-голямо значение на използването на родителския отпуск и отпуска по бащинство, е необходимо условие за насърчаването и постигането на равенство между жените и мъжете; като има предвид също така, че невключването на отпуска по майчинство и отпуска за отглеждане на дете при изчисляването на трудовия стаж е израз на дискриминация и поставя жените в по-неизгодно положение на пазара на труда;
- Н. като има предвид, че в заключенията на Съвета от 30 ноември 2009 г.¹ в рамките на шведското председателство се отправя призив към държавите-членки и Комисията към укрепване на измерението, свързано с равенството на половете, в стратегията „ЕС 2020 г.“; като има предвид, че консултативният документ на Комисията относно стратегията „ЕС 2020 г.“ не взема това предвид, тъй като нито веднъж не споменава интегрирането на принципа за равенство между половете; като има предвид обаче, че е от съществено значение да се интегрира проблематиката, свързана с равенството между половете, в една нова финансова и икономическа структура и политика, както и да се гарантира, че планове за възстановяване и програмите за структурно приспособяване се подлагат на оценка на въздействието им върху двата пола и включват проблематиката, свързана с равенството между половете,
- О. като има предвид, че е необходимо да се активизират усилията, насочени към интегриране на принципа за равенство между половете в обществената политика,
- П. като има предвид, че най-вече в период на рецесия хората, които вече са изложени на риск от изпадане в бедност, в по-голямата част — жени, стават още по-уязвими, по-специално работничките мигранти и жените от малцинствените групи; като има

¹ Заключения на Съвета относно „Равенство между половете: укрепване на растежа и заетостта — принос към Лисабонската стратегия за периода след 2010 г.“, заседание на Съвета по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси, Брюксел, 30 ноември 2009 г.

предвид, че усилията и цялостните решения за изкореняване на бедността, приети на Европейския съвет от Лисабон още през 2000 г., са се превърнали в неотложен въпрос; като има предвид, че следва да се отделя особено внимание на закрилата на групите, които се намират в неравностойно положение в много отношения, по-специално ромите, и да се гарантира приобщаването им в обществото,

- Р. като има предвид, че заетостта на пълно работно време, при наличието на права, представлява предпазна мярка срещу бедността и социалното изключване, както и възможност за придобиване на финансова и психологическа независимост; като се има предвид, че при разглеждането на всеобщия достъп до качествени обществени услуги е от изключително значение да се изготвят и прилагат политики, които да отговарят на съответните нужди на жените и мъжете, включително достъп до изгодни, качествени и достъпни услуги за полагане на грижи за деца и за възрастни хора и други зависими лица,
- С. като има предвид, че освен за гарантиране на зачитането на различията и културното многообразие, разработването на политики, улесняващи достъпа до пазара на труда за жени, принадлежащи към конкретни културни и малцинствени групи, намалява социалната изолация в полза на социалното сближаване, което на свой ред насърчава икономическия растеж,
- Т. като има предвид, че домашното насилие, чиито основни жертви са жените, е явление, което се среща във всички държави и сред всички социални прослойки; като има предвид, че изследванията показват, че насилието срещу жените се засилва, когато мъжете страдат от загуба на работното място или собственост като последица от икономическата криза, като има предвид, че икономическият стрес нерядко води до по-честа, по-насилствена, по-опасна злоупотреба; като има предвид също така, че домашното насилие струва на ЕС близо 16 милиарда евро на година,
- У. като има предвид, че заетостта е ключов фактор за социално приобщаване; като има предвид, че на фона на все по-голямо неравенство по отношение на доходите, бедност и икономическа и финансова криза, е необходимо да се положат целенасочени усилия с широк обхват, за да се изкорени бедността,
1. посочва, че равното третиране на жените и мъжете е една от целите на ЕС и следователно е един от основните принципи при политическите действия в отговор на икономическата и финансова криза и прехода към следкризисния период;
 2. подчертава изводите на Комисията, че настоящата икономическа криза доведе до опасения, че постиженията в областта на равенството между половете са изложени на риск и че съществува опасност последствията от рецесията да засегнат по-специално жените;
 3. счита, че следва да се избегне ситуацията, при която настоящата финансова и икономическа криза и бъдещите финансови предложения застрашават постигнатия напредък по отношение на равенството между половете, а рецесията се използва, както вече се наблюдава в някои държави-членки, като аргумент за ограничаване на мерките в областта на равенството между половете, тъй като в дългосрочен план

това би възпрепятствало нарастването на процента на заетите лица, икономическия растеж в ЕС, увеличаването на данъчните постъпления, повишаването на раждаемостта и насърчаването на равенството между жените и мъжете;

4. подчертава, че политиките в областта на равенството следва да се разглеждат като част от решението за преодоляване на кризата, с оглед на използването и извличането на полза от таланта и възможностите на цялото население и на създаването на по-конкурентна икономика в бъдеще;
5. посочва, че приобщаването на жените на работното място през последните десетилетия означава не само по-голямо пряко въздействие на кризата върху самите жени, но също така и върху домакинствата, в които доходът е силно повлиян от загубата на работното място на жената; призовава институциите на ЕС и държавите-членки да вземат предвид скритата цена на кризата, включително различните и нерядко непризнати последици, свързани с пола;
6. посочва, че опитът от предишни кризи показва, че нивото на заетост сред мъжете, като цяло, се възстановява по-бързо, отколкото нивото на заетост сред жените;
7. посочва, че макроикономическите политики се свързват предимно с увеличаване на разделението на пазара на труда, в зависимост от половата принадлежност, дестабилизиране на заетостта при жените чрез подизпълнение, увеличаване на разликата в заплащането на жените и мъжете, ограничаване на достъпа на жените до здравеопазване и образование, увеличена дискриминация при достъпа до кредити, земя и собственост и задълбочаване на феминизирането на бедността;
8. припомня, че различията в заплащането между жените и мъжете продължават да съществуват и има опасност от тяхното изостряне поради икономическата и финансовата криза; приканва европейските институции и държавите-членки да си поставят ясни цели и да предложат обвързващи мерки за провеждане на борба срещу различията в заплащането;
9. призовава Комисията да представи законодателно предложение относно преразглеждането на действащото законодателство, свързано с прилагането на принципа за равно заплащане на мъжете и жените (Директива 75/117/ЕИО, посочена по-горе), за което Парламентът вече отправи искане през 2008 г.; приветства неотдавнашната инициатива на Комисията да усъвършенства разпоредбите относно санкциите при нарушаване на правото на равно заплащане, с цел да се гарантира, че те са пропорционални и с възпиращ ефект (например по-тежки санкции при повторно нарушение);
10. изразява съжаление, че съкращенията на публичните разходи оказват неблагоприятно отражение върху превантивните мерки за гарантиране на сексуалното и репродуктивно здраве на жените, и поради това призовава държавите-членки и органите на управление на регионално и местно равнище да финансират безплатните годишни пълни прегледи за всички жени след пубертета, независимо от икономическата обстановка;
11. изразява съжаление, че много жени вече са загубили или очакват да загубят

работните си места, особено работещите в сферата на търговията на дребно, услугите и туризма, както и жените на непълно работно време и на несигурни работни места; подчертава факта, че същевременно спадът в предоставянето на микрокредити се очаква да доведе до намаляване на доходите на самостоятелно заетите жени, по-специално в селскостопанския сектор и селските райони; подчертава, че може да се очаква непропорционално нарастване на безработицата сред жените, тъй като е обявено намаляване на бюджета за държавния сектор, а жените са голяма част от заетите в образованието, здравеопазването и социалните услуги;

12. подчертава положителното въздействие на равенството между мъжете и жените върху икономическия растеж; посочва във връзка с това, че според някои изследвания, ако нивата на заетост, на заетост при непълно работно време и на производителност сред жените се доближаваха до тези сред мъжете, БВП би се увеличил с 30%;
13. отчита, че много жени са били стимулирани от неотдавнашната си загуба на работното място да създадат свое собствено предприятие; призовава Комисията да предложи законодателство, което да е специално насочено към малките и средните предприятия, с цел да изпълни своята цел до 2012 г. административната тежест за предприятията да се намали с 25%, за да се спомогне за насърчаване на този предприемачески дух;
14. приветства обособените по пол статистически данни на Евростат; счита обаче, че следва да се обърне повече внимание на частичната безработица (нерядко изключвана област от статистиката за безработицата); посочва, че продължителната безработица, по-ниското заплащане и по-ограниченото средно работно време вероятно ще имат значими последствия особено за доходите на жените, за предоставяните им в рамките на социалната сигурност помощи и в дългосрочен план — за пенсиите им;
15. призовава Комисията да направи проучване на равнището на Съюза относно връзката между броя на жените в управителните съвети и финансовото развитие на предприятията, като се вземе предвид проучването, извършено през 2007 г. от Catalyst Inc, според чиито заключения в предприятията, в които три или повече жени са членове на управителния съвет, доходите на акция са по-високи с 83%, а рентабилността на продажбите – с 73%, в сравнение с другите предприятия;
16. подчертава, че кризата ще засегне по-силно уязвимите групи жени: жените с увреждания, жените имигранти, жените от малцинствени групи, жените с ниски квалификации, жените, които са безработни от дълго време, самотните жени без приходи, жените, полагащи грижи за зависими лица, и други;
17. посочва, че работниците мигранти също са засегнати от кризата, както и семействата им в родните им страни; посочва факта, че мащабът на миграцията сред жените, а оттам и въздействието ѝ върху семействата, чието оцеляване зависи от техните доходи, често се подценяват, в резултат на което тези жени могат да се окажат в още по-уязвимо положение, когато се завърнат по домовете си и са отхвърлени от общността и семействата си;

18. подчертава и приветства факта, че намесата и решенията изискват разбиране на контекста на кризата и осъзнаване, че няма универсално решение; подчертава, че в същото време рецесията може да бъде използвана като уникална възможност равенството между половете да бъде включено в по-голяма степен в икономическата и социалната политика и да се направи ход към общество с по-голямо равенство на половете;
19. счита, че е необходимо да се води борба срещу всички стереотипи във всички сфери и на всички етапи от живота, тъй като стереотипите са една от най-трайните причини за неравенство между мъжете и жените, като се има предвид, че оказват влияние върху техния избор в сферата на образованието, обучението и заетостта, разпределянето на домашни и семейни отговорности, участието в обществения живот, участието и представителството по отношение на длъжностите, свързани с вземането на решения, както и върху техните решения по отношение на пазара на труда;
20. отбелязва със съжаление, че политическите действия в отговор на кризата, включително пакетите за възстановяване, не успяха да отчетат, анализират и коригират въздействието на кризата върху половете; изразява съжаление във връзка с факта, че интегрирането на принципа за равенство между мъжете и жените в стратегията след Лисабон на практика не съществува; призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да включат една глава относно равенството между половете, с конкретни цели в рамките на макроикономическите насоки и насоките за заетостта, както и в стратегията „ЕС 2020 г.“, и да въведат бюджетирането, съобразено с фактора пол („gender budgeting“), във всички политики,
21. счита, че въпреки че заетостта сред жените в ЕС се доближава до целта от 60% за 2010 г., е необходимо да се определи по-амбициозна цел от 75% за 2020 г.; също така подчертава необходимостта от намаляване на разликата в заплащането на жените и мъжете до 0—5% в срок до 2010 г., чрез подход на нулева толерантност посредством налагане на санкции;
22. призовава Комисията, Съвета и държавите-членки да приемат необходимите мерки, за да интегрират принципа за равенство между половете във всички политики на ЕС и да преразгледат действащото законодателство с оглед на правилното прилагане на равенството между половете и на предоставянето на възможност за приемане на мерки за положителна дискриминация, ако те са целесъобразни;
23. призовава Съвета, Комисията, държавите-членки и най-вече специалната парламентарна комисия по финансовата, икономическа и социална криза да гарантират, че въздействието на планове за възстановяване и на програмите за структурно приспособяване върху половете се подлагат на оценка (последваща оценка в случаите, в които не е била направена предварителна оценка) и че те интегрират проблематиката, свързана с равенството между половете, включително обособени по пол данни и статистика;
24. призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да гарантират, че регресията и намаляването на средствата не засягат политиките и структурите, насочени към постигане на равенство между жените и мъжете на всички равнища в държавния и

недържавния сектор; изразява съжаление, че в някои държави вече се наблюдава такова намаляване на средствата;

25. призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да анализират и противодействат на негативните последици от намаляването на държавните разходи и социалните помощи, особено в контекста на намаляване на държавните разходи на местно равнище, за да гарантират, че жените не са принудени да поемат непропорционално голяма част от тежестта по отношение на грижите (за деца, възрастни хора и зависими лица);
26. посочва, че липсата на политика за полагане на грижи и на съответната инфраструктура са довели до увеличаване на жените мигранти, наети като домашни помощници, които запълват тези празноти в частните домове и нямат достъп до социални и свързани с труда им защита и помощи; призовава държавите-членки неотложно да предприемат действия за борба с незаконната заетост и да интегрират законно работещите мигранти в схемите за социална защита и здравеопазване;
27. призовава държавите-членки да предоставят икономически изгодни, достъпни и качествени услуги за полагане на грижи за деца и други зависими лица в съответствие с европейските цели, като се гарантира, че предлагането на тези услуги е съвместимо с работното време при пълен работен ден на мъжете и жените; призовава Комисията и държавите-членки да се възползват в пълна степен от потенциала на структурните фондове и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и да улеснят достъпа до финансиране на качествени услуги; призовава Комисията да предложи директива относно отпуските по бащинство, за осиновяване и за гледане на родители;
28. посочва, че насилието срещу жените и мъжете се засилва по време на икономически катаклизми; затова насърчава държавите-членки да използват националното законодателство за борба срещу всички форми на насилие, основаващо се на пола, и приветства инициативата на испанското председателство на Съвета за учредяване на обсерватория за насилието срещу жени; също така приветства инициативата на група държави-членки по отношение на общия инструмент за защита на жертвите (европейска заповед за осигуряване на защита);
29. приканва държавите-членки, по-специално посредством провеждането на информационни кампании, да създадат благоприятни условия за колективното осъзнаване на насилието, упражнявано над жените; припомня, че образованието и информираността на младите са от съществено значение за воденето на борба срещу подобни явления;
30. изисква от институциите на ЕС, държавите-членки и органите на управление на местно и регионално равнище да вземат действителни мерки, по-специално по законодателен път, за насърчаване на балансирано представителство на жените и мъжете на отговорни постове и в ръководни органи в предприятия, в това число в управителни съвети и в публични институции, администрации и организации на местно, регионално, национално и европейско равнище, които следва да дадат пример; затова призовава за определянето на обвързващи цели, за да се осигури равно представителство на жените и мъжете;

31. подчертава, че жените са слабо представени при вземането на решения в областта на финансите — всъщност жените са една от групите, за които финансовият риск има неблагоприятно въздействие и които понастоящем не са включени във вземането на решения в областта на финансите; призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да улеснят участието на жените на всички равнища на вземане на решения, особено в областта на бюджетирането и механизмите за управление на европейските финансови системи, включително на Европейската централна банка; в този контекст подчертава необходимостта от насърчаване на финансовите познания сред момичетата и жените;
32. приветства решението на норвежкото правителство да увеличи броя на жените в управителните съвети на акционерните дружества до минимум 40%, което предостави възможност дялът на жените в управителните съвети да се увеличи към момента до 41%; призовава Комисията и държавите-членки да приемат инициативата на Норвегия като положителен пример и да започнат действия в същата посока по отношение на дружествата, чиито ценни книжа са допуснати до търговия на регулиран пазар;
33. приветства необходимостта от увеличаване на броя на жените в управителните съвети на акционерните дружества, но подчертава, че националните правителства следва да предприемат действия, съобразени със собствените им потребности;
34. посочва, че инвестициите в социалната инфраструктура са възможност за модернизиране на Европа и за насърчаване на равенството и могат да бъде разглеждани като успоредна стратегия за инвестиране в зелени технологии, модернизиращи физическата инфраструктура; затова счита, че равенството между половете следва да бъде приоритет в политиката и инструмент от първостепенно значение;
35. отбелязва, в светлината на стратегията „ЕС 2020 г.“, че т. нар. „екологична“ икономика е от съществено значение; изтъква факта, че т. нар. „екологични“ работни места притежават потенциала да се превърнат в ключов фактор за растежа на бъдещия европейски пазар на труда, че към настоящия момент над 20 милиона работни места в Европейския съюз могат да се считат за екологични, а последните данни сочат, че сами по себе си работните места в сектора на производството на енергия от възобновяеми източници имат потенциала да се удвоят и да достигнат 2,8 милиона до 2020 г.;
36. посочва, че екологичното преобразуване на икономиката и преходът към нисковъглеродна икономика ще доведе до огромна нужда от квалифицирани работници; изтъква факта, че работниците жени имат изключително малък брой представители в сектора на възобновяемите енергийни източници и по-специално при работните места, свързани с науката и високите технологии; приканва Съвета, Комисията и държавите-членки да осигурят по-голяма степен на интеграция на работници жени в проекти за обучение и програми в областта на екологичното преобразуване, т.е. в сектора на възобновяемите енергийни източници, сферата на науката и работните места в областта на високите технологии; призовава държавите-членки да насърчават участието на жените в предприемачески

инициативи на местно равнище в тези области, като улесняват достъпа, чрез разпространяване на данни и организиране на семинари за обучение, до наличните европейски структурни фондове;

37. насърчава работодателите в държавите-членки да създават повече възможности за работничките в областта на новите технологии, за да се укрепи секторът на високите технологии в съответствие с целите на стратегията „ЕС 2020 г.“;
38. призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да насърчават пълното прилагане на национално равнище на европейските структурни фондове в отговор на последиците от рецесията посредством инициативи за преквалификация и повишаване на квалификацията на основа на член 16 от Регламента за определяне на общи разпоредби¹ и член 6 от двата регламента относно Европейския социален фонд² и Европейския фонд за регионално развитие³;
39. отправя искане да се измени Регламентът относно Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, за да бъде възможно да се реализират изпреварващи събитията действия в полза на жените през следващия програмен период 2014—2020 г., какъвто беше случаят при предишни периоди, но през текущия няма такава възможност, като се има предвид, че подобна мярка би имала много положително въздействие върху заетостта сред жените в селските райони;
40. призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да създадат финансов резерв в рамките на всеки фонд за дейности за насърчаване на равните възможности; призовава държавите-членки да разработят механизми за управление, които отчитат равенството между половете, за да осигурят наличието на експертен опит в областта на равенството между половете в държавните отдели и други агенции, които прилагат мерки в рамките на структурните фондове и Кохезионния фонд и насърчават организации и мрежи на жени;
41. насърчава Европейския институт за равенство между половете да направи анализ на въздействието на икономическата и финансова криза върху равенството между половете; счита, че този анализ на въздействието следва да бъде извършен с помощта на точни показатели, отчитащи конкретния контекст на кризата; призовава другите европейски институции като Европейската фондация за подобряване на условията на живот и труд да предложат отговори на въпросите, свързани с равенството между половете, в рамките на своята дейност;
42. подчертава необходимостта да се разработят програми и финансови инициативи за насърчаване и стимулиране на участието на жените в малките и средните предприятия;

¹ Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд (ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 25).

² Регламент (ЕО) № 1081/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 година относно Европейския социален фонд (ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 12).

³ Регламент (ЕО) № 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 година относно Европейския фонд за регионално развитие (ОВ L 210, 31.7.2006 г., стр. 1).

43. призовава Съвета, Комисията и държавите-членки да признаят и осигурят подкрепа за приноса, който гражданското общество може да окаже за преодоляване на финансовата и икономическа криза, особено в контекста на Европейската година на борбата с бедността и социалното изключване;
44. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, правителствата на държавите-членки, социалните партньори и съответните неправителствени организации.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Въведение

Световната икономика все още се намира в разгара на най-тежката рецесия след Голямата депресия и световната финансова криза непрекъснато се разраства. Станахме свидетели на крах на световната финансова система, на спекулативни балони и резки колебания в стойностите на недвижимите имоти, акциите, хранителните продукти и електроенергията. Прекомерно силната роля на финансовия сектор в рамките на икономиката доведе банки и други основни финансови институции до последваща нестабилност, несъстоятелност или до прага на несъстоятелност. Невъзможността да се осигури кредитиране на „реалната икономика“ доведе до последващи пагубни последици за реалната икономика и качеството на живот на хората¹. Стотици милиони хора изгубиха работните си места, дохода си, спестяванията си и домовете си. Въпреки че най-тежката част от кризата може да е преминала, специалистите са единни, че социалните последици от кризата ще продължат и след едно положително възстановяване.

Неравенството между половете е както причина, така и последица от финансовата и икономическа криза

Равенството между половете е неразделно свързано както с естеството, така и с последиците на финансовата и икономическа криза. Във всички категории на политиките за възстановяване фигурират елементи, свързани с равенството между половете: реформиране на финансовото управление, оказване на подкрепа на промишлени сектори и дружества, оказване на подкрепа за пазарите на труда, оказване на подкрепа за инвестициите и подпомагане на покупателната способност на домакинствата.

Статиите в пресата са насочени към „мъжката“ промишленост, закриването на преработващи предприятия и банкери, които губят бонусите си. Жените не фигурират в тях; не е правен подробен анализ на женското измерение и различните въздействия на кризата върху жените. Какво, например, е разпределението по пол на заетостта в промишлеността и дружествата, на които беше дадена финансова подкрепа? Този въпрос е важен, защото като се подкрепя предимно бъдещата заетост при мъжете, а не при жените, не се засилва, а по-скоро се подкопава равенството между половете.

Равенството между жените и мъжете е една от целите на Европейския съюз и трябва да е присъща част на всички политически действия и национални и международни планове за възстановяване, както и при прехода към следкризисния период. Първоначалната криза и последващите планове за възстановяване на европейско, национално и международно (Г-20) равнище обаче не успяха да признаят, анализират и коригират въздействието на кризата върху двата пола.

¹ Walby, Sylvia, Gender and the Financial Crisis, април 2009, стр. 3

Жените са слабо представени при вземането на решения в областта на финансите. Докладът на Европейската комисия за 2009 г. относно равенството между жените и мъжете посочва, че централните банки във всички държави-членки са оглавени от управител мъж. Освен това докладът на Комисията за 2007 г. посочва, че в най-висшите ръководни органи на европейските централни банки участват средно пет пъти повече мъже. На европейско равнище и трите финансови институции (Европейска централна банка, Европейска инвестиционна банка и Европейски инвестиционен фонд) се управляват от мъже и жени, като жените представляват само 16% от членовете на най-висшите ръководни органи в тези институции¹.

Приобщаването на жените при вземането на решения е един начин за прилагане на различни приоритети и практики, които могат да доведат до благоприятни последици не само за жените, но и за обществото като цяло. Една от тези практики е подходът към поемането на риск. Други включват предпочитания за обществените услуги в сферата на образованието и здравеопазването, които подкрепят не само равенството между половете, но и дългосрочното развитие на човешките ресурси².

Може ли феминизирането на управлението да е защита срещу кризи?

Щеше ли да има кредитна криза, ако Lehman Brothers беше Lehman Sisters, управлявана от жени вместо от мъже? Както икономистите феминисти, така и водещите икономисти посочват, че кредитната криза съвсем буквално е причинено от мъже бедствие. Кредитната криза направи по-смели защитниците на многообразието в управителните съвети, които настояват, че е крайно време да има повече жени по върховете на финансовите институции. Провалът на мъжете може да открие възможности жените да разбият стъкления таван³.

Исландия ни показва пътя. След унизителния си икономически крах исландският народ в северната част на Атлантическия океан прехвърли на жените ключови механизми за финансиране. Министър-председателят на Исландия е жена, а две от основните банки са ръководени от жени, които заместват мъжете, обвинени за краха на институциите поради изпадане в безразсъдни крайности⁴.

Michel Ferrary, професор в Ceram във Франция, счита, че балансираното представителство на половете е от ключово значение за обуздаване на културата на поемане на рискове, доминираща във финансовия сектор в много държави. Според Ferrary, банките, в които са представени повече жени, са били ръководени по време на икономическата криза много по-добре от банките, при които липсва този елемент. Няколко изследвания посочват, че жените се държат и управляват по начин, различен

¹ Европейска комисия, Доклад относно равенството между жените и мъжете - 2009 г.

² Walby, Sylvia, Auditing the gender implications of recovery policies for the financial and economic crisis, април 2009 г., стр. 7

³ Ruth Sunderland, Истинските жертви на кредитната криза? Жените., The Observer, неделя, 18 януари 2009 г.

⁴ The Washington Post, „In Banking Crisis, Guys get the Blame“, автори: Kevin Sullivan и Mary Jordan, 10 февруари 2009 г.

от този на мъжете. При жените има тенденция да се избягва рискът и да се набляга на дългосрочните перспективи. Наличието на по-голям брой управители жени уравнивоява склонността към поемане на риск на колегите им мъже¹.

Неравенството в сферата на заетостта все още представлява нормата в предприятията по света, в които изпълнителните и неизпълнителните длъжности все още са заемани от костюмирани мъже. Законодателството в Норвегия намери ефективен подход за разрешаването на тази неравнопоставеност. През юни 2003 г. норвежкото правителство внесе законодателно изменение, целящо постигане на 50% женско представителство в управителните съвети на всички големи държавни и частни дружества². На 1 януари 2006 г. в Норвегия влязоха в сила правилата за представителството, основаващо се на пола, в управителните съвети на дружествата. Новите разпоредби постановяват, че следва да има минимален процентен дял от 40% за двата пола във всеки управителен съвет. Испания прокара подобен закон; в рамките на седем години държавните предприятия трябва да отстъпят на жените 40% от местата в управителните съвети.

Разделение на трудовия пазар

Настоящата криза се различава от предишните рецесии: има вероятност забавянето на икономическия растеж да засегне повече жените, отколкото мъжете. За разлика от изминалите периоди на икономическа рецесия, жените сега заемат доста по-голям дял на пазара на труда. Професионалното приобщаване на жените означава, че кризата ще има не само по-голямо пряко въздействие върху самите жени, но също така и върху домакинствата, където доходът ще бъде засегнат в значителна степен от загубата на работните места от жените. При наличието на модели за трудова заетост, характеризиращи се с разделение на пазара на труда в зависимост от половата принадлежност, с разлика в заплащането на жените и мъжете, висока степен на почасова заетост и временна заетост при жените, както и висока концентрация на жени в т.нар. неофициален сектор, който предлага по-ниско заплащане и по-ниска степен на социална защита, жените далеч не са в изгодна позиция, за да устоят на кризата.

Това, че въпросът за равенството между половете трябва да бъде ключов принцип в подхода на всяка една политика, не подлежи на съмнение. Предвид различните роли, изпълнявани от жените, въздействието на икономическата и финансова криза излиза извън рамките на въпроса за ролята на жените на пазара на труда, като дава също така отражение върху стабилността на обществото като цяло. Във време на радикални икономически промени често се случва жените по-бързо да се превърнат в обект на отрицателните последици и по-бавно да се възползват от икономическото възстановяване. Още преди началото на кризата, по-голямата част от работещите жени вече бяха част от неофициалната икономика, като получаваха по-ниско възнаграждение и се ползваха от по-слаба социална защита.

Концентрацията на жените в сферата на обществените услуги в миналото помагаше за тяхната защита от въздействието на условията на рецесията. Независимо от това, като

¹ Ferrary, CERAM Business School Research, февруари 2009 г.

² Дъблинска фондация „Eurofound“, EIROnline, 2003/06, „Government proposes gender quotas on company boards“.

служители в държавния сектор и бенефициенти на услуги като гледането на деца, жените са особено чувствителни по отношение на намаляването на бюджета, когато данъчните постъпления започват да намаляват¹. Трябва да не се забравя, че правителствата трябва да възстановят своите огромни дефицити през следващото десетилетие.

Държавните приходи и разходи са също така свързани с половата принадлежност: докато мъжете като цяло са основен източник на данъчни постъпления за държавната хазна поради по-високите си доходи, при жените тенденцията е те да бъдат основен бенефициент на държавните разходи, под формата на услуги, които също съдържат елементи, свързани с половата принадлежност: гледане на деца, грижи за зависими лица, жилищно настаняване, образование и здравеопазване². Следователно има вероятност намаляването на държавните разходи да окаже пряко въздействие върху жените.

Намаляването на държавните разходи води също така до прехвърлянето на услуги като гледането на деца обратно на жените, на които по този начин се налага ограничение за участие в обществения живот извън домакинството. По същия начин, в държавите в неблагоприятно социално и икономическо положение, намаляването на помощните услуги се отразява в по-голямата отговорност, която ще бъде поета от жените вследствие на това, както в рамките на семейството, така и в рамките на общността³.

Отражението върху труда и заетостта

Има вероятност жените да изпаднат в по-неизгодна позиция на пазара на труда поради редица фактори: по-висок процент на срочните трудови договори и на доброволно заемани позиции на непълно работно време, както и трайна неблагоприятна разлика в заплащането между жените и мъжете (17.4% средно в рамките на ЕС, като в някои държави като Естония се достига до 30.3%), което дава сериозно отражение върху възнаграждението им в рамките на трудовия им живот, социалната защита и пенсиите и освен това води до по-висок процент на показателя за броя лица, живеещи на прага на бедността, особено след пенсиониране. През 2007 г. процентът на лицата, живеещи на прага на бедността, беше по-висок при жените (17%), отколкото при мъжете (15%). Разликата в доходите беше особено голяма при възрастните лица (22% при жените спрямо 17% при мъжете) и самотните родители (34%)⁴, които предимно са жени.

Независимо от това, процентът на безработните не отразява задължително изцяло въздействието на променящите се икономически условия както върху жените, така и върху мъжете. Наистина, националните данни потвърждават, че спадът в процента на заетостта при жените не е задължително съпътстван от подобно нарастване на процента на безработицата. Жените често работят на непълно работно време и не се класифицират като безработни, а по-скоро като частично заети. Следователно заетостта при жените може да се разглежда като недооценена спрямо тази при мъжете. За да

¹ Smith, Marc, Analysis Note: Gender Equality and Recession, май 2009 г., стр. 6.

² EWL: Women, the Financial and Economic Crisis - the Urgency of a Gender Perspective, стр. 3.

³ EWL: Пак там.

⁴ Европейска комисия, Доклад относно равенството между половете за 2010 г., стр.4

може да се оцени безработицата при жените при същите условия, както при мъжете, следва да се обърне по-голямо внимание на частичната безработица, данните за която следва да бъдат обработени и публикувани също толкова изчерпателно, колкото за пълната безработица. Тенденциите в заетостта и ключовите данни, на които те се основават, следва да бъдат поставени под въпрос. В ЕС беше решено, че статистиките, основаващи се на отделните домакинства, ще бъдат обособени в зависимост от половата принадлежност. Все пак това е едва първата стъпка за получаването на данни, които точно да отразяват различията в заетостта между жените и мъжете.¹

Възможностите на политическите мерки и планове за възстановяване

През декември 2009 г. правителствените ръководители на държавите-членки на ЕС постигнаха съгласие относно пакет за икономическо възстановяване в рамките на 200 милиарда евро, чиято цел е да стимулира пряко заетостта чрез използването на комбинация от координирани национални и европейски разходни схеми².

Европейската комисия не дооцени факта, че „екологичните работни места“ притежават потенциала да се превърнат в ключов сегмент за растежа на бъдещия европейски пазар на труда. Още към настоящия момент над 20 милиона работни места в Европейския съюз могат да се считат за екологични (10% от общата заетост), а последните данни сочат, че сами по себе си работните места в сектора на производството на енергия от възобновяеми източници имат потенциала да се удвоят и да достигнат 2,8 милиона до 2020 г.³ Ние знаем, че екологичното преобразуване на икономиката и преходът от т.нар. „залязващи индустрии“ към нисковъглеродна икономика ще доведе до огромна нужда от квалифицирани работници в сферата на занаятите и производството. За запълването на екологичните работни места ще бъде необходимо организирането на адекватни програми за обучение, преквалификация и образователни програми.

Независимо от това, като се погледне огромното количество съществуващи изследвания, ние считаме, че екологичните работни места са почти изцяло заети от мъже, по-специално в областта на алтернативните енергийни източници. Жените имат изключително малък брой представители в сектора на възобновяемите енергийни източници и по-специално при работните места, свързани с науката и високите технологии⁴. И все пак, честното, справедливо и равноправно екологично преобразуване на икономиката не може да позволи изключването на жените от прехода към екологична икономика, т.е. някои занаяти и професии, обучения и програми за преквалификация. Европейската комисия признава също така, че „ние се нуждаем от жени за точно същите видове професии, за които се нуждаем и от мъже“⁵.

Имайки предвид, че равенството между гражданите е една от основните ценности на

¹ Smith, Marc: Analysis Note: Gender Equality and Recession, стр. 12.

² Съобщение на Европейската комисия до Европейския съвет, Европейски план за икономическо възстановяване, COM (2009) 800 окончателен.

³ COM (2009) 257, стр. 4

⁴ Renner, Michael; Sweeney, Sean; Kubit, Jill (2008 г.): Green Jobs towards decent work in a sustainable, low-carbon world, Найроби, стр. 309.

⁵ „Нова Европа, екологична икономика, екологични работни места“, интервю с Nikolaus G. van der Pas, генерален директор, 16 юни 2008 г.

Европейския съюз, мъжете и жените с еднакви умения следва да има равен достъп до всички работни места, както в частния, така и в държавния сектор. Съществува също така допълнителен строго прагматичен аргумент: потенциалът на жените е абсолютно необходим за екологичното преобразуване на обществото. Европа не може повече да си позволи да пренебрегва женските ресурси, като третира жените като резервен фонд за подкрепяне на работната сила, единствено когато търсенето е продиктувано от икономическите условия.

Отговорът на рецесията на европейско и на национално равнище представлява възможност и етап на преобразуване за насърчаване на равенството между половете; финансовата и икономическа криза ни предоставя възможност да намерим отговори и перспективи, както и да набележим политическо пространство за намеса и алтернативни решения. В настоящия момент, провеждането на анализ, при който се отчитат аспектите, свързани с пола, притежава също така предимството, че се избягват нежелани последици от прилагането на неефективни политики или нежелани резултати. Инвестирането в социална инфраструктура трябва да се разглежда като възможност за модернизиране на Европа и за насърчаване на равенството, както и като стратегия, прилагана успоредно с инвестирането в екологични технологии за модернизиране на нашата физическа инфраструктура¹.

В своя работен документ относно консултацията относно бъдещата стратегия на ЕС за 2020 г. Европейската комисия изтъква, че равенството между половете е основен въпрос. От първостепенно значение е да се гарантира, че проблематиката, свързана с равенството между половете, ще бъде включена в бъдещото преразглеждане на Лисабонската стратегия след 2010 г., включително Европейската стратегия по заетостта и макроикономическата стратегия, и че в тази връзка ще бъде взето предвид диференцираното отражение на икономическата и финансова криза върху жените. Също толкова важно за Съвета, Комисията и държавите-членки е да се гарантира, че всички предложени политики рутинно подлежат на оценка за въздействието върху половете и ще бъдат предприети оценки на въздействието върху половете на мерките, предприети по Европейския план за икономическо възстановяване, Европейския фонд за приспособяване към глобализацията и др.

¹ Smith, Marc, Analysis Note: Gender Equality and Recession, стр. 2.

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	4.5.2010 г.
Резултат от окончателното гласуване	+: 25 –: 1 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Regina Bastos, Edit Bauer, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Ilda Figueiredo, Iratxe García Pérez, Zita Gurnai, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Philippe Juvin, Astrid Lulling, Barbara Matera, Angelika Niebler, Siiri Oviir, Антония Първанова, Raül Romeva i Rueda, Joanna Katarzyna Skrzydlewska, Eva-Britt Svensson, Marc Tarabella, Marina Yannakoudakis
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Nicole Kiil-Nielsen, Elisabeth Morin-Chartier, Norica Nicolai, Rovana Plumb, Zuzana Roithová, Joanna Senyszyn
Заместник(ци) (чл. 187, пар. 2), присъствал(и) на окончателното гласуване	Alajos Mészáros, Sylvana Rapti